

BIULETYN

Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego
WARSZAWA LUTY 1949 Nr. 2 (25)

Wydaje Zarząd Główny Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego, W-wa, Smuljkowskiego 6-8.

Przesunięcie terminu Walnego Zjazdu Delegatów P. T. K.

W związku z podjętymi pracami przez Komisję Porozumiewawczą Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego i Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego celem ustalenia ściślejszych form współpracy obu Towarzystw, Walny Zjazd Delegatów P. T. K. zapowiedziany na miesiąc marzec odbędzie się w terminie późniejszym, o czym Oddziały zostaną odrębnie zawiadomione.

P. T. K. w roku chopinowskim.

Organizatorzy wycieczek krajoznawczych, przygotowując plan wycieczek na rok 1949, winni pamiętać, że jest to Rok Chopinowski.

Dlatego też w tematyce wycieczek należy uwzględnić te punkty, które są związane z imieniem Chopina. W Warszawie będzie to dom przy ul. Krakowskie Przedmieście 5 (mieszkał tu Chopin w latach 1827 — 1830), kościół Św. Krzyża (gdzie spoczywa serce Chopina), kościół PP Wizytek (gdzie co niedzielę Chopin grywał na organach w czasie nabożeństwa licealnego).

W okolicach Warszawy wymienić należy Brochów (nieдалeko Żelazowej Woli), gdzie znajdują się metryki ślubu rodziców i chrztu Fryderyka, a nade wszystko miejsce urodzenia i lat dzieciennych Chopina — Żelazowa Wola.

Dzięki staraniom Instytutu Fryderyka Chopina dwór w Żelazowej Woli został odpowiednio przygotowany do ruchu wycieczkowego. Instytut wydał specjalną broszurkę informacyjną pt. Fryderyk Chopin i Żelazowa Wola (cena zł 30), omówił z Warszawskim Oddziałem PTK sprawę stałych przewodników w Żelazowej Woli, gotów jest ułatwić wycieczkom zwiedzanie tej tak bliskiej każdemu Polakowi miejscowości.

Wycieczki, które w Roku Chopinowskim przybędą do Warszawy, winny w planie swoim przewidzieć również wycieczkę do Żelazowej Woli. Nie przedstawia to specjalnych trudności dla wycieczek, które do Warszawy przyjeżdżają

własnymi autami ciężarowymi. Żelazowa Wola odległa jest od Warszawy o 60 km., od Łodzi o 85 km. Dla wycieczek, które nie dysponują własnymi autami, przystosowano komunikację autobusami PKS. Wychodzą one z Warszawy do Żelazowej Woli (przez Sochaczew) o godz. 9 min. 20 i 14 min. 10. Cena biletu w obie strony 640 zł.

Od stacji kolejowej Sochaczew do Żelazowej Woli 6 km.

Bliższych informacji w tych sprawach udziela Instytut Fryderyka Chopina w Warszawie, ul. Zgoda 15, tel. 8-29-08, oraz Powiatowy Komitet Roku Chopinowskiego w Sochaczewie (Starostwo).

Tamże można skierowywać wszelkie dezeraty, związane z organizacją ruchu wycieczkowego do Żelazowej Woli.

Polskie Towarzystwo Krajoznawcze wydaje własny przewodnik krajoznawczy po Żelazowej Woli i okolicach.

Rzeszów realizuje współpracę P. T. K. ze Związkami Zawodowymi.

Zalecenia organizacyjne Zarządu Głównego P. T. K. w sprawie współpracy naszych Oddziałów ze Związkami Zawodowymi w szybkim tempie realizuje Oddział wojewódzki w Rzeszowie.

Zarząd Oddziału Rzeszowskiego P. T. K. zainicjował wspólną konferencję z przedstawicielami Okręgowej Komisji Zw. Zaw. w Rzeszowie, urządził udaną wieczornicę krajoznawczą w świetlicy OKZZ, a w dn. 30 stycznia Okręgowa Komisja Związków Zawodowych odbyła wspólnie z P. T. K. Okręgowy zjazd delegatów Związków Zawodowych i Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego w Rzeszowie.

Na Zjazd ten przybyło do Rzeszowa 42 aktywistów oświatowych z województwa oraz 72 z Rzeszowa.

W imieniu O. K. Z. Z. zjazd otworzył sekretarz O. K. Z. Z. ob. Roman Aleksander, zaś orkiestra P. T. K. odegrała wiankę melodii ludowych.

Do stołu prezydiального zaproszono ob. ob. Romana Al. (OKZZ), prof. Piątka, Prezesa Oddziału Rzeszowskiego P. T. K., Wojnarowskiego, naczelnika Wydziału Kuratorium O. Szk. Rzeszowskiego, prof. Gernanda (Zw. Prac. Inst. Spol.), Trzeźniowską (P. T. K.), Noworola Fr. (Kier. Wydz. Kult. Ośw. OKZZ), przewodnika pracy Strzelezyka, Słabickiego (Zw. Zaw. Transp. z Przemysła), red. Walawskiego (P. T. K.), Sekretarza ob. Tylkówna (P. T. K.) i Krzywka J. (OKZZ).

Referat zasadniczy wygłosił ob. Noworol Fr. Na wstępie omówił zagadnienie krajoznawstwa w ramach pracy Okręgowej Komisji Zw. Zaw. ze szczególnym uwzględnieniem krajoznawstwa w pracach świetlicowych, następnie scharakteryzował dorobek OKZZ w dziedzinie prac kulturalno-oświatowych, wreszcie wysunął wytyczne na rok bieżący, propagując konieczność podjęcia współzawodnictwa przez wszystkie świetlice związkowe z terenu województwa rzeszowskiego.

Drugi referat wygłosił prof. Piątek, omawiając rolę krajoznawstwa w upowszechnieniu kultury. Podawszy zarys dziejów krajoznawstwa, referent wskazał, iż dokonywane się w kraju przemiany spowodowały, że krajoznawstwem interesują się obecnie szerokie rzesze społeczeństwa, dla których krajoznawstwo staje się dobrą szkołą wychowania obywatelskiego. W najbliższym czasie na terenie województwa odbędzie się szereg konferencji krajoznawczych połączonych z wieczornicami. Wieczornice te organizowane będą przy współudziale P. T. K.

Trzeci referat o organizacji wycieczek krajoznawczych wygłosił red. Walawski, informując o walorach turystycznych rzeszowskiego oraz o stopniu przygotowania turystycznego terenu do podjęcia szerokiego ruchu wycieczkowego.

Po referatach odbyła się dyskusja, w czasie której m. in. wysunięto potrzebę zastosowania dla wycieczek robotniczych odpowiednich znaków kolejowych, przystosowania krajoznawstwa do potrzeb współczesnego wychowania socjalistycznego, nawiązania łączności ze Służbą Polsce i Związkiem Młodzieży Polskiej.

Odczytano również list pracowników przeladowni rudy w Żurawicy, którzy są obecnie na wczasach na Ziemiach Odzyskanych. W liście tym robotnicy wyrażają radość i podziękowanie za powiązanie akcji wczasowej z krajoznawstwem.

W uchwalonych rezolucjach: 1. Zebrani doceniając krajoznawstwo jako bardzo ważny czynnik patriotyzmu, oraz jako drogę, która przez ukochanie kraju wiedzie do braterstwa wśród rodaków i innych narodów, — postanawiają wprowadzić krajoznawstwo przez specjal-

ne sekcje do wszystkich świetlic związkowych, współdziałać z P. T. K., organizować odczyty krajoznawcze, gawędy, wieczornice, wycieczki.

2. Zebrani postanawiają zorganizować planową akcję kulturalną we wszystkich związkach, podjąć w tej dziedzinie współzawodnictwo poszczególnych komórek organizacyjnych.

W planie pracy OKZZ Wydz. Kulturalno-Oświatowy przewidziano konkretne zadania, lustracje organizacyjne, akcję odczytową, występy teatrów amatorskich.

Do wojewódzkiego Komitetu Współzawodnictwa w akcji kulturalno-oświatowej powołano wśród przedstawicieli różnych związków i delegata Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego.

Wrocław.

W dniu 12 lutego rb. odbyło się walne zgromadzenie członków Oddziału Wrocławskiego P. T. K. Na zgromadzenie z ramienia Zarządu Głównego przybyli wiceprezes Kazimierz Staszewski i Stanisław Lenartowicz.

Zebranie odbyło się w nowym lokalu P. T. K. przy ul. Kościuszki 16 — II piętro.

Prezes Oddziału ob. inż. Żaluski złożył sprawozdanie z działalności Oddziału za rok ubiegły, wskazując na trudności w pracy spowodowane kilkakrotną zmianą lokalu z przyczyn od Oddziału niezależnych. Nowy lokal będzie nie tylko siedzibą zarządu i Oddziału, lecz również pomieszczeniem na 20 łóżek.

Po odczytaniu sprawozdania komisji rewizyjnej ustępującemu Zarządowi udzielono absolutorium, a prezesowi Żaluskemu specjalne podziękowanie za starania o lokal, uwieńczone powodzeniem.

Wytyczne dla prac Oddziału wrocławskiego zreferował Kazimierz Staszewski. Wskazał on na wysokie walory turystyczno-krajoznawcze okręgu wrocławskiego, potrzebę zorganizowania szeroko pomyślanej akcji wycieczkowej, szkolenia przewodników, odczytowej, organizacyjnej. Postulaty Zarządu Głównego w stosunku do Oddziału wrocławskiego referent ujął w konkretne punkty planu na rok 1949. Referat uzupełniony został uwagami przewodniczącego ob. Stanisława Lenartowicza. W ożywionej dyskusji podkreślono, że we Wrocławiu istnieją już warunki umożliwiające pracę zakreśloną na szeroką skalę. Dyskutanci deklarowali gotowość współpracy z nowym Zarządem Oddziału.

Prezesem Oddziału wybrano dr. Walezaka, wiceprezesami prof. Pastwę, red. Ładę. Poza tym do Zarządu weszli ob. Czyżewski, Sławińska, Czepe, Wojtanowski, Semrałowicz, Piątkowski, Paluch, Jadwiszczak, Flach, Krużel i inni.

Bezpośrednio po walnym zgromadzeniu odbyło się posiedzenie Zarządu Oddziału, w czasie, którego ustalono konkretny plan pracy na najbliższą przyszłość i przydział funkcji w Zarządzie.

Zgłoszono postulat o przekazaniu schronisk w Sobótce Oddziałowi Wrocławskiemu oraz o uruchomieniu własnego Biura Turystycznego we Wrocławiu.

Lódź.

W walnym zgromadzeniu członków Oddziału Łódzkiego P. T. K. z ramienia Zarządu Głównego wziął udział wiceprezes J. Kołodziejczyk. Ustalono plan pracy na najbliższy okres i wybrano Zarząd Oddziału w następującym składzie: Prezes — Wicewojewoda Kazimierz Kucner, Wiceprezesa inż. Witalis Wolański — (kierownictwo organizacji Okręgu), mgr. Roman Kaczmarek (kierownictwo akcji odczytowej). Sekretarz mgr. Bolesław Karliński, skarbnik — Teodor Ziegler. Członkowie Zarządu: inż. Karol Izydorezyk, Hilariusz Illinicz, kierownictwo sekcji wycieczkowej — Bronisław Szwałm i Józef Szukałowski, Koła Młodzieżowe — Władysław Kałużny, biblioteka — Krystyna Hussówna.

Warszawa.

Na walnym zgromadzeniu Oddziału w dniu 26 stycznia br. wybrano Zarząd w następującym składzie: Prezes — inż. Feliks Kancelerz, wiceprezes — Helena Ławruszonis, sekretarz — Zdzisław Migurski, zastępca — Leokadia Jasińska, skarbnik — E. Chodkowski, zastępca — H. Marwege, członkowie Zarządu: dr. Wiesława Kondracka, Stanisław Krawczyk, Jadwiga Lenartowiczowa, Stanisław Lenartowicz, W. Oligórska, T. Soszko, J. Wojsznis, Stefan Ziółkowski.

Warszawski Oddział P. T. K. ma do zanotowania następujące osiągnięcia w miesiącu styczniu: Własnych wycieczek krajoznawczych 3 (246 uczestników), wycieczek przyjętych 6 (385 uczestników), odczytów 3 (Architektura romańska — inż. F. Kancelerz, Ziemia Łubuska — dr. M. Orłowicz, Szturm na Tatry — Dyr. J. Wojsznis).

Biuro Obsługi Turystycznej udzieliło 20 informacji. W dalszym ciągu odbywa się kurs dla przewodników krajoznawczych po Warszawie i okolicy.

Myślenice.

W walnym zgromadzeniu poza członkami Oddziału wziął udział przedstawiciel Oddziału Krakowskiego prof. Czapik, przewodniczący Powiatowej Rady Związków Zawodowych ob.

Leon Nowocien, delegatka Powiatowego Koła Ligi Kobiet ob. Helena Nowocieniowa.

Przewodniczący prof. Prus Wiśniowski złożył sprawozdanie z rocznej działalności Oddziału. Wyniki tej pracy są poważne: uruchomienie dwu schronisk (na Chrobaczu w Jordławowie, na Zarabiu w Myślenicach), wydanie przewodnika pt.: „Ziemia Myślenicka“ (w opracowaniu dr. Prus Wiśniowskiego, mgr. Fr. Gędka i mgr. E. Kubali), wydanie serii pocztówek krajoznawczych w nakładzie 12,000 egz., zorganizowanie 9 odczytów i pokazów krajoznawczo-filmowych (przeciętna frekwencja od 50 do 100 osób), wycieczki własne, referaty na konferencjach rejonowych Z. N. P. i innych, udział w konferencjach krajoznawczych w Krakowie, Warszawie, Szczecinie, zorganizowanie Kół Krajoznawczych Młodzieży Szkolnej P. T. K. oraz obozu wędrownego po Warmii i Mazurach.

Sekretarz Oddziału mgr. J. Betlej przedstawił zebrany plan pracy na rok bieżący. Plan przewidyuje dalszą rozbudowę akcji krajoznawczej na terenie Oddziału. W skład Zarządu Oddziału weszli: Prezes — prof. dr. Tadeusz Prus Wiśniowski, oraz — mgr. Fr. Gędek, mgr. J. Betlej, Tad. Kalinowski, Stan. Jankiewicz, Stefan Baluk, Jan Bednarski, Maria Osobliwa, Stan. Skala, Stan. Martiszek.

Ochrona zabytków a kursy dla przewodników.

Każdy Oddział P. T. K. przy organizowaniu kursów dla przewodników krajoznawczych powinien wprowadzić do programu kursu cykl wykładów z zakresu ochrony zabytków i powierzyć je odpowiednio wyszkolonemu prelegentowi. Oddział może liczyć na pomoc finansową Ministerstwa Kultury i Sztuki, Naczelna Dyrekcja Muzeów i Ochrony Zabytków. Wnioski w tej sprawie winny Oddziały składać do Dyrekcji za pośrednictwem Zarządu Głównego. Zarówno Ministerstwo jak i Zarząd Główny P. T. K. uważają zagadnienie ochrony zabytków za ważne i konieczne do uwzględnienia w programach kursów dla przewodników.

Wystawa objazdowa P. T. K. w Olsztynie.

Staraniem Oddziału Olsztyńskiego P. T. K. w Muzeum na Zamku olsztyńskim uruchomiono w dniach od 16 do 30 stycznia rb. Wystawę Objazdową P. T. K. pod nazwą: Piękno Ziemi Odzyskanych w fotografii.

Ekspozycje centrali uzupełniono interesującymi zdjęciami miejscowymi, wyróżnionymi na konkursie fotograficznym Warmińsko-Mazurskiego Towarzystwa Turystycznego.

Wystawa była starannie zorganizowana, estetycznie urządzona. Spotkała się z pochwala-

ną opinią prasy. Wystawę zwiedziło 5 tysięcy osób.

Wystawa Młodzieży Krajoznawczej w Krakowie.

Z okazji Okręgowego Zjazdu Kół Kraj. Młodz. Szk. P. T. K. w Krakowie w dniu 10 listopada ub. r. zorganizowano w Krakowie wystawę dorobku Kół Okręgu Krakowskiego za rok 1948.

Wystawa obejmowała prace Kół w zakresie: monografii, zabytków sztuki, zwyczajów ludowych, pisemek krajoznawczych, przede wszystkim przebogaty dorobek Kół z obozów krajoznawczych a mianowicie: Zrzeszenia Kół Krajoznawczych w Krakowie — Sobótka 7 — 29.VII. 1948 — mapy, okazy geolog., opracowania, Obozu żeńskiego Komisji K. Kr. w Hucisku 5 — 23.VII. 1948 r. — monografia, kwestionariusze, wycieczki — opracowania; Obozu męskiego Komisji K. Kr. Mł. w Wiśniewej (prof. Pisz) — zielenik, geolog. (dupki bitumiczne, węgiel) opracowania; Obozu wędrownego Koła Kraj. Gimn. Handl. Żeńskiego (prof. Müllerrowa) w górach 15.VI. — 30.VI. 1948 — Poezje Jasi Wójcik, monografie, zbiorzy z wędrowki w Tatry, pasmo Jurajskie — komplety) oraz gazetka „Z pieśnią po Polsce“ i „Kronika“ obozu wędrownego Koła Krajozn. Mł. Szk. Myślenice, wakacje 1948 r. po Warmii i Mazurach — rysunki, fotografie, opracowania.

Cały szereg prac dały Koła Krajoznawcze: Wadowice, Żywiec, Bochnia, Nowy Sącz, oraz Zrzeszenie Krakowskie (Gimn. X. im. Król. Wandy), które zebrało opracowania na tem „budżety rodzin“.

Prawdziwą ozdobą wystawy była biblioteka, jaką posiada Zrzeszenie Kół Krajozn. w Krakowie, oraz gazetki, których tytuły niech mówią same za siebie: „Kociewiak, Krajoznawcze

Drogi, Echo Podhala, Nasza Radość, Poznaj Kraków, Z pieśnią po Polsce“.

Na tej wystawie, która była wprost obleżona przez młodzież — ta sama młodzież zobaczyła, ile wartości może posiadać jej własna skromna praca w Kole Krajoznawczym.

Składki z § 12 Statutu.

Skarbnik Zarządu Głównego potwierdza odbiór składek od Oddziałów P. T. K. w mies. grudniu 1948 roku:

Częstochowa — zł. 5.280.—, Zielona Góra — zł. 14.640.—, Warszawa — zł. 22.475.—, Tezew — zł. 2.580.—, Włocławek — zł. 700.—, Rzeszów — zł. 4.230.—, Piotrków — zł. 7.770.—, Warka — zł. 1.700.—, Olsztyn — zł. 23.200.—, Gniezno — zł. 2.250.—, Kielce — zł. 22.500.— oraz w miesiącu styczniu 1949 roku: Tarnobrzeg — zł. 3.605.—, Częstochowa — zł. 2.500.— i zł. 2.700.—, Gdańsk — zł. 6.300.—, Tezew — zł. 2.070.—, Pabianice — zł. 3.330.—, Elbląg — zł. 3.240.—, oraz Puławy — zł. 5.000.—.

Kto pomoże?

Ob. Stanisława Radzikowska, Ciecuchówek Kujawski, ul. Teżniowa 27, upamiętniła swoje członkostwo w PTK tym, że w swoim czasie po pożarze schroniska im. ks. Stolarczyka w Zakopanem wszystkie swoje oszczędności oddała na odbudowę tegoż schroniska.

Obecnie ob. Radzikowska wraz z siostrą uprawia krawiectwo. Pragnie wraz z siostrą znaleźć mieszkanie we Włocławku, Płońsku, Sierpcu czy innym pobliskim mieście. Jest wyplacalna, umie na siebie zapracować. Prosi nas o pomoc w wyszukaniu mieszkania.

Gdyby któryś z Naszych Czytelników miał w tej sprawie propozycje, prosimy o skierowanie jej pod wyżej podanym adresem ob. Radzikowskiej. Petentka zasługuje na pomoc.